

Роз'яснення для підприємців, які здійснюють свою діяльність у сфері насінництва та розсадництва під час оптової та роздрібно торгівлі насінням та садивним матеріалом

Згідно статті 15 Закону України «Про насіння та садивний матеріал» насіння і садивний матеріал вводяться в обіг після їх сертифікації. Сертифікати на насіння або сертифікати на садивний матеріал можуть бути видані, якщо:

насіння та/або садивний матеріал належить до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України;

насіння за сортовими або посівними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

садивний матеріал за сортовими або товарними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва.

У відповідності до статті 18 Закону України «Про насіння та садивний матеріал» суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують сортові якості насіння або садивного матеріалу, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або органи з оцінки відповідності, що входять до сфери його управління. На сьогодні такі функції виконує Державне підприємство «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції» Для додаткової перевірки показників якості насіння та/або садивного матеріалу, які зазначені у сертифікаті, відділ визначення посівних якостей насіння та товарних якостей садивного матеріалу Державна установа «Житомирська обласна фітосанітарна лабораторія», яка отримала свідоцтво про визначення технічної компетентності, яке засвідчує, що відповідає вимогам ДСТУ ISO 10012:2005 та забезпечує технічну компетентність при проведенні вимірювань, та видає «Протокол випробувань»

Відповідно до пункту 28 «Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та садивний матеріал» затвердженого Постановою КМУ № 97 від 21 лютого 2017 року, кожна партія насіння і садивного матеріалу **для реалізації повинна супроводжуватись:**

- **насіння** - сертифікатом, що засвідчує його сортові, та сертифікатом, що засвідчує його посівні якості насіння;
- **садивний матеріал** – сертифікатом, що засвідчує його сортові якості, та сертифікатом, що засвідчує його товарні якості;
- документами згідно з ДСТУ 4138-2002 «Насіння сільськогосподарських культур» Методи визначення якості, які видає споживачеві виробник насіння та які передбачені ДСТУ 2240-93:
- **«Атестат на насіння»** - на добазове та базове насіння;
- **«Свідоцтво на насіння»** - на сертифіковане насіння;
- **«Свідоцтво на гібридне насіння»** - на насіння першого покоління гібридів.

Строк дії сертифіката, що засвідчує сортові якості насіння або садивного матеріалу, є необмеженим.

Строк дії сертифіката, що засвідчує посівні якості насіння становить:

- на насіння озимих культур, перевіреного за життєздатністю, - до закінчення сівби в поточному році;

- на насіння озимих та ярих зернових культур – 4 (чотири місяці);
- на насіння овочевих, баштанних, кормових культур II категорії -8 (вісім) місяців, наступних категорій – 6 (шість) місяців;
- на насіння кукурудзи, протруєної та затарованої – 1 (один) рік;
- на насіння соняшнику, протруєного та затарованої – 4 (чотири) місяці;
- на насіння цукрових буряків – 6 (шість) місяців;
- на насіння картоплі, затарованої в мішки – 5 (п'ять)днів, затарованої в ящикні піддони – 15 (п'ятнадцять) днів, насипом – 30 (тридцять) днів.

Кожна партія насіння та/або садивного матеріалу повинна бути промаркована. Особливості маркування залежать від призначення насіння, виду упаковки і способів його транспортування. Залежно від категорії (генерації) насіння та його призначення упаковку з насінням маркують етикетками (ярликами) відповідної форми, кольору та змісту.

Вимоги до форми етикетки для маркування партій насіння

1. Форма етикетки прямокутна, мінімальний розмір (довжина x ширина) - 110 x 67 мм. Текст друкується чорним кольором.
2. На лицьовому боці етикетки лівий край з написом «Державне підприємство «Державний центр сертифікації і експертизи сільськогосподарської продукції» обкантировано чорною смугою завширшки 30 міліметрів, решта лицьового боку етикетки фарбується таким кольором:
 для добазового насіння - білим з фіолетовою смужкою завширшки 10 міліметрів, розміщеною по діагоналі з лівого нижнього кута етикетки;
 для базового насіння - білим;
 для сертифікованого насіння першої генерації, гібридів першого покоління - блакитним;
 для сертифікованого насіння другої генерації, наступних генерацій - червоним, для суміші насіння - зеленим;
 для неостаточно сертифікованого насіння - сірим.
3. По центру лицьового боку етикетки наведено фоновією сіткою дві великі літери «UA».
4. У нижній частині етикетки зазначається її індивідуальний номер, визначений державним підприємством «Державний центр сертифікації і експертизи сільськогосподарської продукції».

Насіння та садивний матеріал, ввезені на територію України, відповідно до статті 20 Закону України «Про насіння та садивний матеріал», на яке видані сертифікати ОЕСР та ISTA не потребують додаткової перевірки показників. Зазначених у цих сертифікатах. Насіння і садивний матеріал, що ввозиться для реалізації на територію України, повинні відповідати вимогам, встановленим законодавством му сфері насінництва та розсадництва. Якщо ввезене насіння відповідає всім вимогам, зазначених у пункті 32 «Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та садивний матеріал», орган із сертифікації (ДП «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції») приймає рішення про визначення іноземного сертифіката та на підставі його даних видає сертифікат згідно із законодавством.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про насіння та садивний матеріал» фізичні особи – підприємці та юридичні особи мають право на виробництво насіння і

садивного матеріалу для його реалізації, за умови їх включення до Державного реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва. Фізичні особи – підприємці та юридичні особи, не включені до Державного Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва, мають право здійснювати реалізацію насіння та садивного матеріалу лише за умови наявності сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та додержання майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин.

При реалізації насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів необхідно звернути увагу на порядок документального оформлення насіння. Вимоги до пакування, маркування, транспортування та зберігання насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів, а також порядок його документального оформлення, призначеного для реалізації в оптовій та роздрібній торгівельних мережах регламентуються ДСТУ 6006:2008

Згідно пункту 8.5 ДСТУ 6006:2008 на пакеті з фасованим насінням, призначене для роздрібною торгівлі вказують:

- назву країни-виробника насіння, а також фірму, підприємця, тощо;
- назву і товарний знак, юридичну адресу, де пакували насіння;
- № ліцензії;
- культуру, сорт, гібрид, масу, або кількість насінин в пакеті, шт.;
- номер насінневої партії, рік урожаю, схожість;
- документ на насіння (назва, №);
- коротку інформацію про культуру (сорт, гібрид, поради щодо вирощування).

Зазначені показники безпосередньо можуть наноситись на спожиткову тару методом механічного чи ручного штампування.

Фарби, якими наносять маркування, не повинні осипатися, бруднити руки.

Відповідно пункту 12.2. цього стандарту кожен партію насіння під час відпускання супроводжують документами, які підтверджують гарантію якості насіння згідно ДСТУ 4138-2002 та Довідкою про сортові та посівні якості насіння (додаток И). Строк чинності документів за результатами аналізу щодо посівних якостей насіння овочевих, баштанних культур, кормових коренеплодів відкритого і закритого ґрунтів становить 12 місяців, а упаковані у герметичну тару - 24 місяців.

У разі перепродажу посередник (перекупник) виписує нові супровідні документи на якість насіння (під свою відповідальність).

Законом України «Про насіння та садивний матеріал» передбачено, що особи, винні в порушенні законодавства у сфері насінництва та розсадництва, притягуються до адміністративної відповідальності.